

1. Leidsin enda arvates ühe lünga seaduses, mille võiks seaduse muutmisel ära lahendada. Nimelt RHS § 200 lg 6 sätestab, et vaidlustuse rahuldamisel on vaidlustuskomisjoni otsus hankijale täitmiseks kohustuslik. Hankija on kohustatud viima kõik oma riigihanke käigus tehtud otsused kooskõlla vaidlustuskomisjoni jõustunud otsusega. Hankija sõlmitud hankeleping, mis on vastuolus vaidlustuskomisjoni otsusega, on tühine. RHS ega HkMS ei näe (sry vähemalt mina ei leidnud) samasugust hankelepingu tühisuse tagajärge ega kohustust hankijale ette juhuks, kui VAKO jätab hankija otsuste peale esitatud vaidlustuse rahuldamata, kuid vastavad hankija otsused tühistatakse alles kohtumenetluses kohtu jõustunud otsusega.

See lünk tingib aga vajaduse vaidlustada nt pakkuja kvalifitseerimise otsuse ning konkurendi pakkumuse edukaks tunnistamise otsusele lisaks ka RHS § 104 lõikes 8 nimetatud eduka pakkuja kvalifitseerimise ning kõrvaldamata jätmise otsuse. Seda põhjusel, et kui vaidlustuskomisjon jätab nimetatud otsuste peale esitatud vaidlustuse rahuldamata, kuid vastavad hankija otsused tühistatakse kohtumenetluses kohtu otsusega, siis ei ole hankijal seadusest tulenevat kohustust viia tehtud otsused kohtu jõustunud otsusega kooskõlla ning tühistada ka RHS § 104 lg 8 alusel eduka pakkuja suhtes tehtud otsus (see kohustus on hankijal RHS § 200 lg 6 kohaselt vaid juhul, kui otsused tühistatakse VAKO jõustunud otsusega). Kuna RHS § 120 lg 2 lubab hankijal sõlmida hankelepingu pärast 14 päeva möödumist RHS § 104 lõikes 8 nimetatud eduka pakkuja kõrvaldamata jätmise ja kvalifitseerimise otsuse kohta teate esitamisest, siis kohtuvaidluse ja selles kohaldatud hankelepingu sõlmimise keelu lõppemise korral tekib hankijal RHS § 104 lg 8 otsuse kehtima jäämise korral seaduslik võimalus kehtiva hankelepingu sõlmimiseks. Seega võiks RHS § 200 lg 6 täiendada regulatsiooniga, mis hõlmab samasuguse hankija kohustuse ja tühisuse tagajärge ka jõustunud kohtuotsusele.

2. Teine ettepanek on pikendada RHS § 201 lg 2 sätestatud 14-päevast tähtaega näiteks 20-le päevale, kuna praktikas on see seadusest tulenev kaitse osutunud liiga lühikeseks. See on problemaatiline just siis, kui vaidlustus rahuldatakse ja see VAKO otsus edasi kaevatakse. Nimelt kohtute töö kiirus on erinev, mistõttu võtab kaebuse menetlusesse võtmine ja vaidlustajale edastamine üldjuhul aega paar tööpäeva. Võib juhtuda, et 10 päev VAKO otsuse vaidlustamiseks on juhtumisi just reede. Nii näeb kohus kaebust alles esmaspäeval, samas kui seadusest tulenev hankelepingu sõlmimise keeld kehtib sellisel juhul ainult teisipäevani (14 päev). Kui kohus siis teisipäeval vastava kaebuse vaidlustajale edastab (millegipärast advokaadid ise kaebust vastaspoole advokaadile ei edasta, kuigi seaduse järgi peaksid), ei jää vaidlustajale mõistlikku aega esialgse õiguskaitse taotluse koostamiseks ega ka kohtule selle taotluse lahendamiseks. Eriti halb asjaolude kokkulangevus on aga siis, kui VAKO otsuse vaidlustamise tähtpäeva ning hankelepingu sõlmimise keelu kehtimise tähtpäeva vahele jäävad lisaks nädalavahetusele ka riigipühad (nt jõulupühad, nagu minul ükskord ammu negatiivne kogemus oli), millisel juhul võib juhtuda, et kohus teavitab kaebuse esitamisest vaidlustajat alles pärast hankelepingu sõlmimise keelu kehtimise tähtpäeva möödumist ja hankija poolt hankelepingu sõlmimist. Seega oleks mõistlik RHS § 201 lg-s 2 sätestatud tähtaega vähemalt paari päeva võrra pikendada.

Tervitades

Diana Minumets